

ένιότε πρέπει να πεί οι περισσότερες αν όχι όλες, και το τοσούτον περισσεύει. Ποιός να είναι ο λόγος του φαινομένου αυτού που γράφει ο ίδιος ο κ. Σκιας; Γιατί αυτές οι λέξεις της ύλικής ζωής, να μην είναι «εύχρηστες». Το να τις έχει ή καθαρεύουσα δε σημαίνει, γιατί είναι κοντά όλες της αρχαίας, και καθώς το είπε ο Πολυλάς «επήραμεν ως αναφαίρετον κληρονομίαν δλόκληρον τὸ λεκτικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς». Γιατί όμως δεν είναι «κοινὰ καὶ εὐχρηστοὶ ὅσον αὐ ἀντίστοιχοι δημῳδαίς»; Τι σημαίνει αυτό; Οι τέτοιες λέξεις κάνουν τον πυρήνα, να πούμε, σὲ κάθε γλώσσα, κ' ἔχουν τὴν πρώτη θέση ὑστερ' ἀπὸ τὸν ὀργανισμό της. Οι ἄλλες, τῆς ἐπιστήμης, τῆς πολιτείας, τῶν νημάτων μὲς μορφωμένης κοινωνίας, ὅσες καὶ νῦναι, ἔρχονται ὕστερα. Δὲν εἶναι σίγουρες μέσα στὸ λεξικό· χρωστούνε τὴν ὑπαρξή τους στὸν πολιτισμὸ καὶ στὴ μόρφωση, καὶ χάνονται μὲ τὸ σβύσιμο τῆς πνευματικῆς ζωῆς σ' ἕναν τόπο. Ἡ γλώσσα ὅμως ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴ μόρφωση· καὶ δὲ χάνεται μὲ τὴν πνευματικὴ ζωή. Μὰ ὁ κ. Σκιας χάνεται στὴν ἰστορία καὶ φαινόμενα πού καὶ ὁ ἴδιος παρατηρεῖ δὲ βλέπει τί σημασία ἔχουν.

(Ἔχει συνέχεια)

ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ «ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΛΗΘΗΣ»

ΓΙΑΔΟΣ

Στὸ φῶς κ' ἂν ἔβγει ὁ στοχασμὸς ἀπόψε σὺν ποτάμι θά σίση τὴν ἀπάρθρη γαλήνη καὶ θά δράμη ψηλά στὰ οὐρανοθέμελα παίροντας ἄυλο δρόμο καὶ ὁ Ἐρωτας τῆς νέας ζωῆς θὲ νὰ νική τὸ νόμο.

ΣΤΗ ΔΥΣΗ ΤΗΣ ΖΩΟΥΛΑΣ

Τὸ εἶναι μου συντάραξαν ἡ φρίκη μὲ τὸν τρόπο καὶ γρονατίζω στῆς ζωῆς τὸν τύραννο τὸ νόμο, κ' ἄγρια μ' ἄγγιξε ὁ χαμὸς μὲ παγωμένα χέρια ἐνῶ ἡ ψυχὴ—δὲν ξέρω πῶς—θὲ νὰ ὑψωθῇ ὡς τ' ἀστέρια.

Κ' ἐνῶ μὲ πέρνει ὁ πόνος μου καθάλλα σὲ ἄσπρον [ἄτ: νὰ σκίζω χιόνια καὶ βουναὶ καὶ κάθε μονομάτι κ' ἐνῶ Ἡρακλῆς δὲν εἶμαι ἐγὼ καὶ δὲ μπορῶ νὰ [γίνω σὺν τὸν καπνὸ, πρὶν ἡ ψυχὴ στὸ φῶς πετάξῃ, σβύνω!

ΘΑΝΑΤΟΣ

Στὸ περιβόλι τῆς ζωῆς θά στήσω τὴν ἀπόχη σὺν ἔρθῃ ὥραϊο σὺν ὄραμα, δεῖλό τὸ πρωτοβόχι, καὶ τὰ μπομπουκία τῶν μηλιῶν κλειστούνε ὅπως τὰ [χείλη μὲς κορασιᾶς στὸ λίγωμα κάποιου φιλιού ἕνα δεῖλι. Καὶ θά σκλαδώσω τὰ πουλιά, ἀπ' τὸν ἀητὸ ὡς τ' [ἀηθόνι, ἔρμιο νὰ μείνουν τῶν δεντρῶν οἱ φροντωμένοι κλώνοι, κ' ὀρχήστρα ἀπ' τὰ πολλὰ πουλιά θά κάνω πλάϊ [στῆ βρῦση ν' ἀκούσω κάτι·ἀπ' τῆς Ἐδέμ τ' ἀπόκοσμο μεθύσι.

Κ' ὕστερα τὸ πλατειὸ φιλὶ στὰ χεῖλη μου νὰ νοιώσω τοῦ Χάροντα, σὺν μελισσιού, στὸ λούλουδο, καὶ τόσο νὰ λαχταρίσω ἄλλη ζωή, σὺν θά σταλάξῃ ἡ βρῦση, πού ἔρμιο πουλί ἡ ψυχούλα μου στὸ φῶς νὰ φτερου- [γίσῃ.

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10

2η λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κισκόκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ἱπουργεῖου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου (Ὁφθαλματρεῖο), Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια), στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» Γ. Κολάρου.

Στὸν Πειραιά: Καπνοπωλεῖο Γ. Σαρῶ, ὁδ. Βουβουλίας ἀρ. 1, σὺν τὴν Τροχίμπα.

Ἡ συντρομὴ πληρώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΦΗΜΑ

τὰ εἶπε ὁ Γαβριηλίδης σ' ἕνα φύλλο τῆς «Ἀκρόπολης» («Ἀκρόπολις» 10 Αὐγούστου 1905, σελίδα 1, στήλη 1). Περιφημῶτατα. «Σαράντα τόσα γυμνάσια κ' ἕνα Πανεπιστήμιο. Δηλαδή σαράντα τόσες κουβέξ βλακειᾶς καὶ μιὰ λιμοκτονίας ἢ διαφθορᾶς. Κι ἀπ' αὐτὰ τὰ πνευματικὰ βουρκοστάσια θά βγοῦνε οἱ μηχανικοὶ μας, οἱ τεχνίτες μας, οἱ γεωργοὶ μας, οἱ στρατηγοὶ μας κτλ».

Ἀλήθεια μεγάλη χλιοειπωμένη, μὰ πάντα στὸν καιρὸ της νὰ ξαναειπωθῆ. Δὲν μπαγιατεύει, ἀφοῦ κ' ἂ λέγεται δὲν πιάνει τόπο, κανένας δὲν τὴν προσέχει, δὲ συγκινεῖται κανένας ἀπ' αὐτήν. «Ἡ ἀνατροφή μας ἐχρεωκόπησε» φωνάζει ὁ Γαβριηλίδης, «καὶ μὲ χρεωκοπημένη ἀνατροφή οὔτε ἐμπόριο, οὔτε ἐπιστῆμες, οὔτε τέχνες πάνε μπροστὰ». Ποιὸς λέει τὸ ἐναντίο; Ὁ Μιστριώτης μοναχὰ καὶ ἡ φάρα του. «Σταματήσαμε» λέει, στὸ Μιστριώτη. Μ' ἄλλα λόγια καλλιεργήσαμε ἀπὸ τὸ πρῶν ὡς τὸ βράδι κ' ἀπὸ τὸ βράδι ὡς τὸ πρῶν μιὰ γλώσσα νεκρῆ, παιδευόμενοι καὶ παραδέρνοντας μὲ τὴ μέγαιρά της τὴ γραμματικὴ ἑνασχολούμενοι μὲ τις λέξεις, καταφρονήσαμε τὰ πράματα».

Ρωταίη ἢ «Ἀκρόπολις». — Ἀπὸ πού διάβολο θά βγοῦνε ἄνθρωποι καὶ ἄντρες, παληκάρια καὶ μητέρες; Κι ἀπαντᾷ, ἢ «Ἀκρόπολις» πάλι.

— Ἀπὸ πού; Ἀπὸ τὴ γραμματικὴ τοῦ Μιστριώτη, ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα τοῦ Χατζιδάκη, ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ δόξα τοῦ κῆρ Λάμπρου, ἀπὸ τὴ δογματικὴ θεολογία τῶν ρασοφόρων ἢ ρεδιγκοτοφόρων ἀγυριῶν, ἀπὸ τὰ διδαχτικὰ ἐγχειρίδια τῶν γραμματοκαπήλων. Ἀπὸ κεῖ. Ὑστερα θά προστεθῆ τὸ γαλλικὸ μυθιστόρημα, ἢ πορνογραφία, ἢ μοιχολογία, τὸ σαχλανάγνωσμα τοῦ παραμυθᾶ ἐφημεριδογράφου, καὶ ἡ κοπρογέννητη φιλολογία τῆς πενταρολογούσης μεγαλοφυᾶς.

Λόγια χρυσά, διαμαντένια· ἀλήθειες μεγάλες, ἀστραφτερές· μπαλιᾶς κατακέφαλος κ' ὁ, ἢ ἄλλο θέλετε. Μὰ κ' ἔπειτα; Τί βγαίνει

ἀπὸ μιὰ φωνή, ἔτσι σὺν ὕστερικιά, πού ἀκούγεται κάθε χρόνο ἢ καὶ κάθε ξάμνη; Τίποτα, τίποτα. Ὅμορφα λόγια, πού ξεχνιοῦνται τὴν ἄλλη μέρα καθὼς ὅλα τὰ ὄμορφα λόγια. Καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ τὸ μεγάλο, τὸ ἐθνικὸ, τὸ ζωτικώτατο, δὲν κερδίζει τίποτα μὲ τὰ ὄμορφα λόγια. Παραδεχόμαστε πῶς δὲν ὑπάρχει Ἑλλάδα σήμερα, ξέρετε τὴν ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ, τὴ δείχνετε, κ' ὅλ' αὐτὰ τὰ λέτε ἔτσι ἐρασιτεχνικά, γιὰ νὰ γράφετε ὄμορφα ἄρθρα, γιὰ νὰ κερδίσετε τὴ δόξα τῆς στιγμῆς. Τὴν Ἀλήθεια αὐτὴ δὲν τὴν παίρνετε γιὰ σημαία, δὲν τὴ θεμελιώνετε γιὰ ἄρχὴ τῆς ἐφημερίδας σας, δὲν τὴ διαλαλεῖτε κάθε μέρα, κάθε ὥρα καὶ κάθε στιγμή. Τὴ λέτε σήμερα καὶ τὴν ξεχνάτε αὐριο γιὰ νὰ μᾶς μιλήσετε γιὰ Πάλληδες καὶ γιὰ Θεοτόκηδες καὶ γιὰ κάθε ἄλλο πολιτικὸ ἢ κοινωνικὸ φασαρία. Ἐτσι δὲ γίνεται δουλιὰ, καὶ τὰ ὄμορφα λόγια πάνε χαμένα.

Καὶ στὸ τέλος σὺν Ἱερειμήδες κλαῖτε καὶ ξεμαλλιάζετε τὸ κεφάλι σας πῶς δὲ βγήκε ἕνας νὰ φωνάξῃ ὅτι μᾶς σώνουν πέντε καὶ μόνον γυμνάσια, καὶ τᾶλλα νὰ καοῦν καὶ νὰ πεταχτεῖ τὸ προσωπικὸ τους στὰ πεζοδρόμια, ἔτοιμο ἢ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ τίποτ' ἄλλο καλύτερο, νὰ κατατιῆσῃ σκαφτιάς ἢ διακονιάρης.

Δὲ βγήκε ἕνας; Ὁχι δά! Βγήκαν πενήντα, ἑκατό, μὰ δὲν τοὺς βλέπετε γιατί δὲ σᾶς σφύρει νᾶν τοὺς δεῖτε. Τρία χρόνα τώρα ἀπὸ τις στήλες τοῦ «Νουμᾶ» μιλήσανε τόσοι καὶ τόσοι, ὅτι διαλεκτὸ καὶ ἔσοχο ἔχει ἡ Ρωμοσύνη, ἀπάνου σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ λόγου σας μᾶς ζητᾶτε σήμερα τὸν Ἐναν. Πῶς νᾶν τοὺς δεῖτε, δταν τὰ μάτια σας κλεισμένα μὲ λάσπη, δὲ βλέπουν τοὺς πολλούς; Ἄν ξεχνάτε τοὺς ἄλλους δὲ θυμόσατε τουλάχιστο κάποιον Ψυχᾶρη καὶ κάποιον Φωτιάδη πού κουρελιάσανε μὲ τὴν φωτοπρόσωπη Ἐπιστήμη καὶ τὴν σιδερένια Λογικὴ τὸ ἀίτιο ἀντιεκπαιδευτικὸ μας σύστημα;

ΣΤΟ

περασμένο φύλλο ὑποσκηθίκαμε στοὺς ἀναγνώστες μας νᾶν τοὺς δώσουμε ἀπὸ τὸ τελευταῖο φύλλο τῆς «Μεταρρύθμισης» καὶ τὸ κομμάτι πού κρίνεται ὁ πόλεμος τοῦ 91.

Ὅριστε λοιπὸν κ' αὐτὸ γιατί στ' ἀλήθεια ἀξίζει νὰ διαβαστεῖ ἀπὸ τοὺς πετεινόμυαλους ἐκείνους πού ζητᾶνε ἀκόμα εὐθύνες γιὰ τις ἀτυχίες τοῦ 91.

..

«Καὶ δὲ μᾶς λέτε πῶς μπορούσε νὰ νικήσει ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς τὸν Τουρκικὸ;

«Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς εἶτανε συρφετὸς ἀγύμναστος ἀπὸ 70 χιλ. ἄντρες κ' ὁ Τουρκικὸς 140 χιλ. ἄντρες πειθαρχικοί, γυμνασμένοι, φανατικοί.

Ὁ Τουρκικὸς στρατὸς εἶχε στρατηγούς κ' ἀνώτερους ἀξιωματικούς πρώτης τάξης, πού πολεμήσανε πολλὰς φορές, εἶχε καὶ γερμανικὸ ἐπιτελεῖο, ἐνῶ ὁ Ἑλληνικὸς οὔτε ἐπιτελεῖο εἶχε, οὔτε ἐπιμελητεία, οὔτε τίποτα. Οἱ ἀρχηγοὶ του καὶ οἱ ἄλλοι καπεταναῖοι του κρυβόντουσαν πίσω ἀπὸ τὰ κλαριά καὶ κλαίγανε πικρά.

Ὁ Τουρκικὸς στρατὸς εἶχε διπλὰ κανόνια ἀπὸ τὰ δικὰ σας καὶ καλύτερα. Ἐῖταν ὀπλισμένος μὲ τελειότερα ὅπλα, ἐνῶ ὁ Ἑλλήν. στρατὸς ἔχει ἀκόμα τὰ γέρικα Γκρᾶ.

Πήγατε στὸν πόλεμο, ὁ Ἀβδαρῆτες, μόνον μὲ φουσκωμένα λόγια, χωρὶς νῆχτε ὀχυρωμένη καὶ μιὰ γραμμὴ γιὰ ὑποχώρηση, μὲ δυὸ θαμάσιες πίσω σας βουνοσειρῆς πού δὲν εἶχαν οὔτε ἕνα κανόνι. Καὶ στήσατε τὸ ἀρχηγεῖο σας στὴ Λάρισσα, σὲ πόλη δίχως ὀχυρώματα πού μὲ πρώτη προσβολὴ τὴν ἐκυρλενε ὁ ὀχτρὸς.

«Καὶ δὲ ντρεπόσατε νὰ μιλάτε ἀκόμα γιὰ τὸν